

סוציותרפיה – הערכה וטיפול 73-4500-01

שם המרצה: פרופ' משה בן סימון

סוג הקורס: סמינר

שנת לימודים: תש"פ סמסטר: א'+ב' היקף שעות: 50 שעות

א. מטרת הקורס ותוצרי למידה:

לימוד שיטות הערכה וטיפול מערכתיים, תוך הדגשת ייחודיותן ויעילותן ביחס לאוכלוסיות עוברות חוק. כמו-כן, תערך השוואה בין שיטות אלו ובין כלים פסיכותרפויטיים מסורתיים.

תוצרי למידה:

להכיר ולהבין לעומק שיטות אבחון וטיפול מערכתיים.

להכיר ולהבין לעומק כיצד שיטות אלו יכולות להיות יעילות ביחס לאוכלוסיות עוברות חוק.

לנתח הבדלים תוך השוואה בין שיטות אלו ובין כלים פסיכותרפויטיים מסורתיים.

ב. תוכן הקורס:

הצגת רציונאל, ערכים ומטרות של סוציותרפיה תוך התמקדות במאפיינים ובמושגים מרכזיים של שיטות הערכה וטיפול ייחודיות וזהות מקצועית סוציותרפויטית.

מהלך השיעורים:

הקורס כולל הרצאות פרונטליות וכן שיעורים בהם הסטודנטים מתבקשים להתייחס לסטייה כלשהי תוך הצגת כלי האבחון ודרכי הטיפול פסיכותרפויטיים ומולם יש להציג כלי הערכה וטיפול סוציותרפויטיים תוך הדגשת יתרונותיהם / או חסרונותיהם על-פני הכלים המסורתיים.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים:

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת
1	סוציותרפיה ועקרונותיה	
2		
3	גישת הכוחות	פריט מס' 1
4		
5	הערכת מטופל – פרוטוקול עבודה	
6	לקרימינולוג השיקומי	
7		
8	צפייה בסרט וניתוחו – סיפורו של ראש ארגון פשע	
9	ניתוח מקרים	
10.	הפרעת אישיות אנטי-סוציאלית: הגדרה וניתוח מקרים	פריט מס' 2
11.	מודל החיים הטובים	
12.	הפרעות קשב וריכוז בקרב עוברי חוק	פריט מס' 3
13.		
14.	צפייה וניתוח הסרט: סיפורו של וויל	
15.	האנטינג	
16.		

	הצגות מקרה של הסטודנטים	.17
		.18
		.19
	ספורט והפרעות קשב וריכוז	.20
פריט מס' 4	תיאוריית ההון ההחלמתי	.21
	סמכות הורית ועבריינות ומתן כלים	.22
	לחיזוק האמון והמוטיבציה ההורית	.23
	אתגרים בעבודה עם הורים	.24
	למתבגרים עוברי חוק	.25
	סיכום הקורס	.26

הערה: תתכנה חריגות קלות מהסדר המוצג בטבלת ההרצאות.

ג. דרישות קדם: אין דרישות קדם. מדובר בקורס חובה במסגרת תואר שני במגמה לקרימינולוגיה שיקומית.

ד. חובות / דרישות / מטלות:

- 1. נוכחות חובה בהרצאות.** בקורס זה יש חובת נוכחות בכל השיעורים שתיבדק מדי שיעור. תלמיד שייעדר מעל שלוש הרצאות ללא סיבה מוצדקת לא יורשה לגשת לבחינה המסכמת או להגיש עבודה ולא יקבל ציון בקורס.
- מבחן מסכם ייערך במתכונת אמריקאית. המבחן מבוסס על מידע המועבר במהלך ההרצאות וכן על רשימת מקורות החובה.

ה. מרכיבי הציון הסופי:

מבחן מסכם שערכו 100% מהציון הסופי.

ו. רשימת מקורות חובה:

פריט מס' 1

כהן, ב. (2000). גישת הכוחות בעבודה סוציאלית, חברה ורווחה, כ' (3), 302-291.
כתב עת באולם 4 וגם אלקטרוני (114070)

פריט מס' 2

Martens, W.H.J. (2000). Antisocial and psychopathic personality disorders: Causes, course and remission – a review article. *International Journal of Offender. Therapy and Comparative Criminology*, 44(4), 406-430.

פריט מס' 3

וולמר, ל. (2008). האידיאליזצ'די שלי: מסע לעולם הפרעת הקשב והריכוז דרך אגדה והדרכה מעשית. חיפה: אמציה.

פריט מס' 4

Cloud, W., & Granfield, R. (2008). Conceptualizing recovery capital: Expansion of a theoretical construct. *Substance Use & Misuse*, 43(12-13), 1971-1986.

רשימת קריאה מומלצת (רשות):

ווייט, מ., ואפסטון, ד. (1999). אמצעים סיפוריים למטרות טיפוליות (תרגום: ל' אור). תל-אביב: צ'ריקובר.
ויצטום, א. (1995). אבחון שגוי ותיוג בפסיכיאטריה ותוצאותיהם, חלק ב': אבחון שגוי של הפרעות גופניות כהפרעה פסיכיאטרית, והשלכותיו של האבחון השגוי בפסיכיאטריה. הרפואה, 129 (1-2), 15.
יאלום, א., ולשץ, מ' (2006). טיפול קבוצתי תיאוריה ומעשה. (תרגום: ב' צ' הרמן). ירושלים: כנרת זמורה-ביתן ומאגנס.

ינוב, ב. (1992). גישת המערכות בעבודה סוציאלית. ירושלים: מועצת ביה"ס לעבודה סוציאלית בישראל.
כהן, ב., ובוכבינדר, א. (2006) מן הכוח אל הפועל: גישת הכוחות בעבודה סוציאלית. תל אביב, הוצאת רמות.
סלע, א. (2002). קהילות טיפוליות בישראל: הלכה ומעשה. בתוך מ. חובב (עורך) טיפול ושיקום של נפגעי סמים בישראל (עמ' 185-216). תל-אביב: צ'ריקובר.

רבין, ק. (עורכת). (1999). להיות שונה בישראל מוצא עדתי ומין בישראל. תל-אביב: רמות.
רבינוביץ', ד. (1995) המסע המפותל להצלחת נשים חומות. תאוריה וביקורת, 7, 19-5.

- רונאל, נ. (2000). תפיסת ההתמכרות כמחלה- מאטפורה בשרות ההחלמה. *חברה ורווחה*, כ, 83-98.
- פניג, ש., לריה, י., ורועה, צ. (2000). הפרעות אישיות וענישה מופחתת, מזווית משפטית. *רפואה ומשפט*, 23, 73.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical manual of mental disorder: DSM-5*. Arlington, VA: American Psychiatric Association.
- Bassin, A. (1984). Proverbs, slogans and folk sayings in the therapeutic community: A neglected therapeutic tool. *Journal of Psychoactive Drugs*, 16, 51-56.
- Beijaard, D., Verloop, N., & Vermunt, J. D. (2000). Teacher's perception of professional identity: An exploratory study from a personal knowledge perspective. *Teaching and Teacher Education*, 16, 749-764.
- Best, D. (2012). *Addiction recovery: A movement for social change and personal growth in the UK*. Brighton: Pavilion.
- Borkman, T.J. (1989). Alcoholics Anonymous: The stories. *Social Policy*, Spring, 58-63.
- Broekaert, E., Vandeveld, S., Schuyten, G., Erauw, K., & Bracke, R. (2003). Evolution of encounter group methods in therapeutic substance abusers. *Addictive Behaviors*, 29, 231-244.
- Bruhn, J.G., & Rebach, H.M. (1996). *Clinical Sociology: AN agenda for action*. New York: Plenum Press.
- Burman, E. (2005). Contemporary feminist contributions to debates around gender and sexuality: From identity to performance. *Group Analysis*, 38(1), 17-30.
- Cumming, J., & Cumming, E. (1963). Ego and milieu: Theory and practice of environmental therapy. *The American Journal of Sociology*, 69, 314-315.
- De Leon, G. (Ed.). (1997). *Community as method: Therapeutic communities for special populations and special settings*. Westport: Praeger.
- De Leon, G. (2000). *The therapeutic community theory, model, and method*. New York: Springer.
- Ferguson, L. H., & Ramsay, J. D. (2010). Development of a profession: The role of the education and certification in occupational safety becoming a profession. *Professional Safety*, 55, 24-30.
- Forest, L.M. (2008). The ever evolving identity of counseling psychologists: musings of the society of counseling psychology president. *The Counseling Psychologist*, 36, 281-289.
- Gergen, K. J. (2001). *Social construction in context*. London: Sage
- Gibson, D.M., Dollarhide, C.T., & Moss, J.M. (2010). Professional identity development: A grounded theory of transformational tasks of new counselors. *Counselor Education and Supervision*, 50, 21-37.
- Glicksohn, J., & Leshem, R. (2007). The construct of impulsivity revisited. *Personality and Individual Differences*, 43, 681-691.
- Holzman, L. (2013). Critical psychology, philosophy, and social therapy. *Human Studies*, 36(4), 471-489.
- Holzman, L. and Mendez, R. (2003). *Psychological investigations: A clinician's guide to social therapy*. New York: Brunner-Routledge.
- Kvale, S. (1992). *Psychology and postmodernism*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Milne, D.L. (2001). *Social therapy: A guide to social support interventions for mental health practitioners*. Chichester. Wiley.
- Moeller, F.G., Barratt, E.S., Dougherty, D.M., Schmitz, J.M., & Swann, A.C. (2001). Psychiatric aspects of impulsivity. *American Journal of Psychiatry*, 158, 1783-1789.
- Pack-Brown, S.P., Thomas, T.L., & Seymour, J.M. (2008). Infusing professional ethics into counselor education programs: A multicultural-social justice perspective. *Journal of Counseling and Development*, 86, 296-302.
- Peyrot, M. (1985). Coerced voluntarism: The micropolitics of drug treatment. *Urban Life*, 13, 343-365.
- Ronnestad, M.H., & Skovholt, T.M. (2003). The journey of the counselor and therapist: research findings and perspectives on professional development. *Journal of Career Development*, 30, 5-44.
- Shapiro, S. L., Brown, K. W., & Biegel, G. M. (2007). Teaching self-care to caregivers: effects of mindfulness-based stress reduction on the mental health of therapists in training. *Training and Education in Professional Psychology*, 1(2), 105.
- Stevens, A. (2012). 'I am the person now I was always meant to be': Identity reconstruction and narrative reframing in therapeutic community prisons. *Criminology and Criminal Justice*, 12(5), 527-547.

Umbreit, M.S., Vos, B and Coates, R.B. (2006). Victim offender mediation: An evolving evidence-based practice. In, D. Sullivan and L. Tifft (eds), *Handbook of Restorative Justice: A Global Perspective* (pp. 52-61). London and New York: Routledge.

Umbreit, M.S., Vos, B., Coates, R.B., Lightfoot, E. (2006). Restorative Justice in the Twenty first century: A social movement full of opportunities and pitfalls. *Marquette Law Review*, 89: 251-304. Retrieved January 27, 2007 from: [http://](http://www.rjp.umn.edu/img/assets/18492/Marquette_RJ_21st_Century.pdf)

www.rjp.umn.edu/img/assets/18492/Marquette_RJ_21st_Century.pdf

Walgrave, L. (2003). Restorative conferences with serious juvenile offenders: An experiment in Belgium. From a session presented at "Building a global Alliance for Restorative Practices and Family Empowerment, "the Fourth International Conference on Conferencing, Circles and other Restorative Practices, 28-30 August 2003, Veldhoven, Netherlands.

http://www.iirp.edu/iirpWebsites/web/uploads/article_pdfs/nl03_walgrave.pdf

ז. שם הקורס באנגלית:

Diagnosis and Treatment in Sociotherapy